

CONSPECTVS GRAMMATICVS CAP. XXXIII

QUĪ CUM ARMA CĒPISSENT ET VĀLLUM ASCENDISSENT, PRĪMŌ MĪRĀBANTUR
(coni. temporis plūsquamperfectī)

vōx āctīva

sg.	pl.
1. ~isse m	~issē mus
2. ~issē s	~issē tis
3. ~isse t	~isse nt

vōx passīva

1.	~us	essem
	~a	
2.		essēs
3.	...~um	esset
1.	~ī ~ae	essēmus
2.		essētis
3.	...~a	essent

FŌRMAE: laudāvisse (inf. perf. āct.) + -m, -s, -t, -mus, -tis, -nt
laudātus esse (inf. perf. pass.) + -m, -s, -t, -mus, -tis, -nt

– CUM CĒPISSENT = POSTQUAM CĒPĒRUNT

Quī cum arma cēpissent et vāllum ascendissent (= postquam... cēpērunt/ascendērunt), prīmō mīrābantur quamobrem mediā nocte ē somnō excitātī essent... (vv. 109-111)

Ego quoque dubitāre coeperam num nūntius vērū dīxisset (= postquam... dīxit)... (vv. 112-113)

Cum complūrēs hōrās ita fortissimē ā nostrīs... pugnātum esset (= postquam... pugnātum est)... (vv. 119-121)

Post expugnātiōnem urbis...

Urbe expugnātā...

Postquam urbs expugnāta est...

Post urbem expugnātam...

Cum urbs expugnāta esset...

Mīnōs, cupidus aurī atque sanguinis, nōn modo magnam pecūniam, sed etiam hominēs vīvōs ab Athēniēnsibus postulāverat (cap. XXV, vv. 45-48)

Ā Rōmānīs fortissimē PUGNĀTUM EST = Rōmānī fortissimē pugnāvērunt (cf. nūntiātum est, v. 105).

UTINAM EGO RŌMAE ESSEM! (coni. temporis imperfectī - optātīvus)

Aemilius Rōmae cum familiā suā esse vult, sed, quoniam in Germāniā stipendia meret, nōn potest: *Utinam ego Rōmae essem!* (v. 67)

Aemilius vult Rōmae apud Tiberim versārī, sed in castrīs apud Dānuvium est: *Utinam hic amnis Tiberis esset et haec castra essent Rōma!* (vv. 70–71)

Aemilius vult Mercurius esse, in Italiam volāre, sed ut homō volāre nōn potest: *Sī Mercurius essem ālāsque habērem..., in Italiam volārem...!* (v. 166).

Nisi nōs hīc essēmus finēsque imperiī dēfenderēmus, hostēs celeriter Dānuvium trānsīrent... (vv. 82-85, item 93-95).

UTINAM PATREM AUDĪVISSEM ...! (coni. plūsquamperfectī – optātīvus)

Aemilius patrem nōn audīvit atque ad bellum profectus est. Nunc cōnsilia praeterita mūtāre vult, sed ut homō nōn iam potest: *Utinam patrem audīvissem nec ad bellum profectus essem...*! (v. 166)

Aemilius perīcula vītae mīlitāris nōn intellēxit, patrem nōn audīvit, ad bellum profectus est. Nunc iam intellegit, sed praeterita ut homō, nōn deus mūtāre nōn potest: *Sī iam tum hoc intellēxissem, certē patrem audīvissem nec ad bellum profectus essem* (vv. 181–182).

Etenim malus amīcus fuīsem, nisi lacrimās effūdīsem super corpus amīcī mortuī (vv. 163–164).

CONIŪNCTĪVUS OPTĀTĪVUS - CŌNSPECTUS

- PRAESENTIS (cap. XXXII, v. 179): *Utinam nē pīrātae mē occīdant!* (Mēdus clāmat, cum nāvem pīrātārum appropinquāre videat et timeat nē tempore futūrō occīdātur; fortasse occīdētur, fortasse nōn – ipse nōn vult occīdī).
- PERFECTĪ: *Utinam Mēdus cum Lȳdiā in Graeciam salvī iam pervēnerint!* (Mēdus et Lȳdia iamprīdem profectī sunt. Dōrippa nescit an iam pervēnerint: fortasse pervēnērunt, fortasse nōn – ipsa spērat eōs salvōs pervēnisse).
- IMPERFECTĪ (cap. XXXIII, v. 67): *Utinam ego Rōmae essem!* (Aemilius Rōmae cum familiā suā esse vult, sed, quoniam in Germāniā stipendia meret, nōn potest)
- PLŪSQUAMPERFECTĪ (cap. XXXIII, v. 166): *Utinam patrem audīvissem nec ad bellum profectus essem...*! (Aemilius patrem nōn audīvit atque ad bellum profectus est. Nunc cōnsilia praeterita mūtāre vult, sed ut homō nōn iam potest.)

NŪLLUM MIHI ŌTIUM EST AD SCRĪBENDUM / AD EPISTULĀS SCRĪBENDĀS (gerundium / gerundīvum)

- gerundium: *Nūllum mihi ōtium est ad scrībendum*
 - gerundīvum: *Nūllum mihi ōtium est ad -> epistulās -> scrībendās* (cf. vv. 97-98, 116)
- gerundium: *Neglegēns sum in scrībendō*
 - gerundīvum: *Neglegēns sum in -> epistulīs -> scrībendīs* (v. 94)
- gerundium: *cupidus patriam videndī*
 - gerundīvum: *cupidus patriae videndae* (v. 80)
- gerundium: *ars epistulās scrībendī*
 - gerundīvum: *ars epistulārum scrībendārum*

73

NŌTĀ BENE!

– NUMERŌ: *hostēs numerō superiōrēs* (v. 144) est ablātīvus līmitātiōnis velut *pede aeger* (cap. XI, v. 55), *nōmine Mēdus*, cēt.

– NĀRRĀ|TŌ! NĀRRĀ|TŌ|TE!: *Nisi ea spēs mē fallit, posthāc plūrēs epistulās ā mē exspectātō, atque plūrēs etiam ipa scrībītō! Etiam alōs monētō ut ad mē litterās dent! Et dē rē pūblicā et dē rē prīvātā nārrātōte mihi! Scītōte mē omnia quae apud vōs fiunt cognōscere velle.*

Imperātīvus temporis futūrī			
		sg.	pl.
1. 2. 4.	-tō	-tōte	
3.	-itō	-itōte	

Scrīb|itō, scrīb|itōte (sed *es|tō, es|tōte* < *esse*, cap. XXVI, v. 81, *fer|tō fer|tōte* < *ferre*).